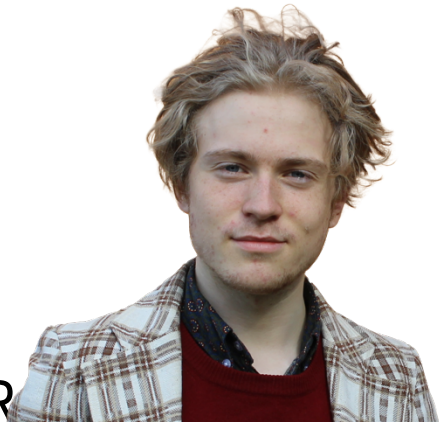

radikalt forum #5

en bulgarisk berättelse

CARL STRÄNG, CHEFREDAKTÖR

Årets kanske mest otroliga politiska historia har utspelat sig i Bulgarien. Den är rätt lång, komplicerad och den involverar Angry Birds, Harvard, partiet Volt och ofantliga mängder korruption.

Låt oss börja för trettio år sedan, när Bulgarien just hade befriat sig från kommunistisk diktatur. Medborgarna var förhoppningsfulla inför landets första demokratiska val. Valdeltagandet låg på över 90%. Den siffran skulle dock komma att sjunka, för i och med att landet bytte regering i varje val man höll och landet ändå fortsatte att vara lika fattigt och korrupt som under kommunisttiden.

Fram till 2009 då den konservativa Bojko Borissov tog makten. Till stilen verkar han nästan trumpisk då han gör långa utläggningar om det korrupta etablissemanget och vikten av att bevara kärnfamiljen. Men rent sakpolitiskt är han mer liberal-konservativ. Hans parti *Medborgare för Bulgariens europeiska utveckling* (GERB) är precis lika proeuropeiskt som det låter. 2009 var han ett förstahandsval för rätt många liberaler.

Borrisovs nationalistiska sida visas när han vägrar att släppa in vad som

antagligen är EU:s nästa medlemsstat, Nordmakedonien, i värmen. Efter tolv år vid makten är Bulgarien EU:s fattigaste och mest korrupta medlemsstat.

Protester började dyka upp, inte bara mot GERB utan också mot hela det politiska etablissemanget, bestående av Socialistpartiet (BSP), turkarnas minoritetsparti, Rörelsen för friheter och rättigheter (DPS) och en rad mindre högerextrema nationalistpartier. Valet 2021 skulle bli som vilket annat bulgariskt val som helst, men det blev det inte.

En av protestledarna, Slavi Trifonov, en folk-punkmusiker som också gjorde en av rösterna i den bulgariska dubningen av Angry Birds-filmen, ställde upp med ett eget parti: *Det finns ett sådant folk* (ITN), namngivet efter ett av Trifonovs album. Partiet lanserades som populistiskt, pro-europeiskt och mittenorienterat. ITN överträffade alla förväntningar då de fick 17% och blev näst största parti. Tillsammans med de två andra antietablissemangskrafterna, liberala DB och socialdemokratiska ISMV utgjorde de det största blocket i valet.

Dessa tre partier saknade dock majoritet. Det innebar att två alternativ

fanns, antingen så fick de tre etablissemangspartierna bilda regering tillsammans, eller så skulle anti-korruptionspartierna bilda en regering med stöd av ett eller flera partier som de betraktade som djupt korrupta. Det tidigare alternativet uteslöts direkt. Alla partier sade sig vara redo att stödja Trifonov som premiärminister, men Trifonov ville inte ha deras stöd. I stället utlystes nyval.

I nyalet i juli blev protestpartierna ännu större. ITN blev största parti med 24% av rösterna och DB blev jämnstora med BSP. Trots detta så var antikorrupsionspartierna 9 mandat för små för att få en majoritet. Den här gången var ITN mer sugna på att bilda regering än sist. De föreslog en minoritetsregering med mestadels partilösa ministrar. Men i stället för att förhandla med de andra partierna i förhandlingsrum så ville de ta allt i facebookkommentarsfält. Det kände inte den andra partierna för, som valde att inte stödja regeringen. Ännu ett nyval utropades.

Medan väljarna hade blivit alltmer trötta på partierna efter två nyval så hade övergångsregeringen bestående av partilösa ministrar i den politiska mitten blivit alltmer populär. Bara några veckor före valet meddelade två ministrar, Kiril Petkov och Asen Vasilev att de ämnade att ställa upp i valet med ett nytt parti: *Vi fortsätter förändringen* (PP), en känga till ITN som folk inte längre litade på med att förändra Bulgarien.

Petkov och Vasilev sågs som väst-europeiska av väljarna, något som är populärt framför allt bland unga och liberala väljare. De kallas Harvards på grund av sin utbildning på just Harvard, smeknamn som universitetet inte har fattat tycke för, då man inte ville bli kopplade till någon bulgarisk politiker.

Dessa två män som aldrig hade varit med i något politiskt parti ville nu ställa upp i valet. Det hade de inte tillåtelse till då deras parti inte hade registrerats i tid. Detta löste man genom en valsamverkan med det paneuropeiska socialliberala partiet Volt. Årets tredje val blev en skräll. PP lyckades suga upp röster från BSP, ITN och DB och blev därmed landets största parti.

Tillsammans med just dessa tre partier bildade man sedan en koalitionsregering i den politiska mitten med syfte att få bort korruptionen. En lustig sak med denna regeringsbildning är att partierna i fråga har haft majoritet i alla tre val i år, alltså hade senare val kunnat hoppas över. För-hoppningsvis kan Bulgarien komma ut från fattigdom och korruption, samtidigt som man öppnar upp för ett Nordmakedonien i EU. ■

ungdomsförbundare i alla partier – förenen eder!

EMIL CARLSSON, SKRIBENT

Alla som någon gång engagerat sig i ett ungdomsförbund vet hur tufft det kan vara. Ostracismen, blickarna och inte minst förvåningen från nära och kära, som inte hade någon aning om att man hade "sådana" åsikter. Därför känns det alltid skönt att veta att man aldrig är ensam. Känner man att det är tufft efter en kampanj kan man alltid vända sig till någon i förbundet, för alla har varit där någon gång.

Andelen ungdomar som engagerar sig politiskt i Sverige är få. Enligt statistik från MUCF är intresset för politiska frågor stort hos unga i åldrarna 18–29 men ändå är det bara 5 % av alla ungdomar som valt att faktiskt engagera sig. Samtidigt viner det antidemokratiska vindar i samhället och våra röster behövs mer än någonsin blåsa som en tydlig motvind i samhället.

Sveriges ungdomsförbund vill alla samma sak: sprida sina idéer, värva nya medlemmar och få genomslag för sin politik hos moderpartierna. Mot bakgrund av detta trodde jag därför att det var av största vikt att vi i ungdoms-

förbunden ändå stod enade med varandra. Ty alla ungdomsförbund har parallella mål och alla ungdomsförbund består av djärva och engagerade ungdomar. Dessa är framtidens politiker och allt som oftast utgör de en stor drivkraft när moderpartierna tar fram och utvecklar ny politik.

Till min stora förvåning pekar tyvärr mycket på motsatsen och konkurrensen mellan ungdomsförbunden tycks ha förvandlats till ett slags tävlingsinriktat agg. Då LUF förra veckan kampanjade på en skola utsattes våra representanter för djupt problematiska värvarmetoder från SSU. Deras representanter, tydligt fyllda av en ångestfylld rivalitet på gränsen till hat, ska ha försökt förmå elever att gå med i SSU i stället för LUF genom att påstå att det är ovärdigt att vara med i ett ungdomsförbund "som tycker om att knulla lik."

Att högstanivån var låg för SSU är nog ingen förvånad över, allt det här antidemokratiska är svårt att missa, men att de var så pass illa som denna incident pekar på är lågt, till och med för ett förbund som SSU. När vi kampanjar

med andra ungdomsförbund brukar jag tänka att det är ypperligt tillfälle att knyta kontakter med representanter från alla andra lokala förbund.

Alla vi som gör tid för att vara på plats brinner för det vi gör, även om vi har lite olika åsikter, är alla där för att vi tror att just våra idéer kommer göra samhället till en bättre plats. Förtjänar inte det mer respekt än att dra upp en skämtsam tolkning av en lokal motion från 2016 – som inte ens står med i LUF:s handlingsprogram?

Vi ungdomsförbundare är av sällsynt art; det finns inte många av oss och vi behöver bli fler för att överleva. Jag har svårt att tro att varken SSU eller LUF kommer öka i medlemsantal om vi står och bråkar med varandra när vi besöker skolor. Vi ska finnas på skolor för att göra oss synliga, för att elever ska få upp ögonen för oss och kunna ställa frågor till oss.

Att ett ungdomsförbund inte lyckas värva nya medlemmar skulle jag inte ens önska min värsta fiende (läs SSU). Jag tycker egentligen inte att det spelar någon roll om en nyfiken tonåring går med i till exempel MUF, CUF, LUF eller rentav SSU. Det är fortfarande en ny ungdomsförbundare och det behövs verkligen. Välkommen till gänget!

Något står inte rätt till hos ungdomsförbunden. Vi må gå mot ett valår men en så här stor rivalitet är inte hälsosam. Vi är redan få unga som är engagerade politiskt i Sverige och då kan vi inte skrämman bort fler genom att bete

oss på detta vis. SSU, varför bråkar ni med oss? Vi står inför större problem i samhället än att påstå att LUF "knullar lik".

Vid nästa val finns det en stor risk att ett antidemokratiskt parti tar makten och jag tycker vi borde stå enade mot det i stället. Det hade varit mycket bättre marknadsföring för båda våra förbund att kunna stå på en skola och säga att vi kampanjar för ett demokratiskt samhälle, och att vi håller med varandra! Jag kan knappt föreställa mig hur många medlemmar det hade kunnat generera för LUF samtidigt som SSU för en gångs skull i alla fall skulle kunna framstå som de vuxna i rummet.

Nästa gång jag står på en skola och kampanjar hoppas jag på ett varmare klimat än det som mina kollegor fick möta förra veckan. Jag vet att det är möjligt, men det kräver att alla andra ungdomsförbund också förstår det. ■

Foto: OpenClipart-vectors, 2013, Pixabay

politikens rot: per gudmundson

INTERVJU AV CARL STRÄNG

Radikalt Forum – radikalt kommer från latinets "radix", som betyder rot, och forum är en mötesplats. Radikalt forum är alltså en mötesplats för att undersöka sakers rötter. I denna serie intervjuer kommer vi att prata med olika politiker för att undersöka deras politiska rötter – deras ideologier.

Den här gången har jag pratat med Per Gudmundson, ansvarig utgivare för Bulletin och tidigare presschef i KDs partiledarstab.

Hur skulle du beskriva dig själv ideologiskt?

Jag tror det vore fånigt när man lever i Sverige, världens kanske mest liberala land, när man är född i 1900-talet, tidernas mest liberala epok och genomdränkt av västerländsk kultur, att påstå något annat än att man är liberal. Det går inte att bo i Sverige och inte vara liberal.

Med det sagt så befinner jag mig till höger i en konservativ del av liberalismen. Jag uppfattar inte det som en konflikt mellan liberalism och konservatism utan tvärtom brukar jag tänka på konservativa instinkter som en förutsättning för en liberal livsstil.

Vissa idéer är förutsättningar för ett liberalt samhälle, såsom nationen. Jag är alltså nationalist för att jag tror att nationen är en förutsättning för demokrati. Utan ett demos så har vi ingen demokrati.

När du säger att alla i Sverige är liberaler, menar du då att alla andra ideologier bara är försök att förverkliga det liberala samhället?

Nej. Jag tror inte att vi har ideologier för att förverkliga det ena eller det andra. Ju äldre jag har blivit desto mer pessimistisk har jag blivit inför mitt eget jobb.

opinionsbildning i nästan två decennier och grundidén är ju att man ska övertyga andra om att det finns en bättre väg. Men ju mer jag håller på desto mindre tror jag att jag har lyckats övertyga någon.

I själva verket börjar jag alltmer tänka mig att människor tycker annorlunda än jag, inte för att de inte har hört mina argument, utan människor tycker helt enkelt olika. Ju mer jag grubblar i denna fråga desto mer börjar jag tro att vi föds med en uppsättning värderingar och sedan ägnar vi våra liv åt att försöka rättfärdiga dessa värderingar.

Vi väljer parti eller ideologi för att rättfärdiga de värderingarna vi egentligen hade från början och för att försvara de inbördes motsägelser som finns i dessa medfödda värderingar.

Att värderingar och åsikter är medfödda – utesluter det att vissa kan vara mer sanna eller riktiga än andra? Nej, jag tror att det finns rätt och fel och att det finns sanning. Men människor

kommer inte att byta uppfattning för att de får höra ett gott argument. Jag vet att det här är särskilt svårt för en folkpartist att acceptera. Oavsett vad L säger kommer inte V att byta åsikt. Fördelen med demokrati är att vi har skapat ett system där vi kan göra kompromisser utan knytnävar.

Vad ser du som syftet med opinionsbildning då?

Jag är journalist, så mitt jobb är ganska enkelt. Det är att iakttä världen och beskriva den så objektivt jag kan för att ge läsarna en bättre möjlighet att fatta välgrundade beslut i sin vardag. Men syftet med opinionsbildning kan vara att ge argument till de som redan tycker som jag så att deras liv kan bli enklare.

Vad är poängen med att ge någon argument om det inte finns någon som kan övertalas av dem?

Ja, det kan man fråga sig. ■

Foto: ReadyElements, 2018, PixaBay

vad är så förargligt med progressiva traditioner?

CECILIA MODIG, SKRIBENT

Som korist har jag vuxit upp med luciatraditionen. På förskolan i den tidiga ottan med overallen under lucialinnet och luciakronan över mössan. På gymnasiet i Blå hallen med krans i håret och levande ljus i handen. En sak har dock varit lika betyngd genom hela min uppväxt: den manliga lucian.

Då jag växt upp i progressiva kretsar har det inte ansetts särskilt hemskt med en kille som lucia, och många har nog bläddrat i barnlitteratur som skulle ifrågasätta normerna, och i stället ha en kille som lucia. Faktum är dock att den manliga lucian inte är något nytt, och är egentligen något som existerar i det moderna lucias tidigaste historia. Innan vi kommer i gång på riktigt kan det vara bra att nämna att jag fått en utförlig lektion i luciatraditionen på skansen via ett projekt som jag nyss hade i skolan.

En av de viktigaste detaljer jag lärde mig om via Skansen var att den moderna luciatraditionen härstammar från 1700-talet till 1800-talet på den tidens universitet. Luciatåget var en del av

studenternas spex, och det ansågs som mer av en komisk sak än en stund med skönsång och ljus. Då kvinnor inte tilläts studera på universitet förens det sena 1800-talet, var det därför inte möjligt att det skulle vara en kvinnlig lucia. Som du säkert kan ana fyllde man den kvinnliga lucians tomrum med en man i stället. Dessutom var det vanligt att figurer som tomtar, pepparkaksgubbar och julbockar följde med i luciatåget.

Allt eftersom försvann luciatradition från universitetsvärlden, och ett tag var den på väg att bli bortglömd. Den som man kan säga räddade luciatraditionen var Artur Hazelius som också grundade Skansen. När Hazelius grundade Skansen hade han som mål att samla hela Sveriges kultur och traditioner på en och samma plats.

En av de traditioner som han valde att kurera var just luciatraditionen, dock inte med en manlig lucia. Genom att samhället anammade Hazelius version av lucia, försvann den manliga lucian från våra minnen, och på så vis har det kunnat bli något som kan förarga obildade konservativa.

därför är jag inte författare

ELIN SÖDERHOLM, DS-LEDAMOT

“När man ligger på ängen ovanför vattenfallet ser man darrgräset och hundlokan avteckna sig mot himlen och vaja i vinden, med darrgräsets smidigare strängar som böjer sig lätt medan hundlokans rörelser är stelare. När man ser hundlokan ur den synvinkeln förefaller den högre än kyrktornet. I själva verket kan man inte på en gång fästa blicken på hundlokan och tornet.”

Som liten trodde jag att det var formatet eller innehållet var det viktiga för att uppnå originalitet med sitt verk, som jag ändå hade förstått att en författare behövde ha. Jag läste fantasyböcker om en armé av människoliknande urverk som leddes av en världskonspiration från vilken en hemlig styrka skulle rädda oss. Jag läste *Extremely Loud and Incredibly Close* som innehöll helsvarta sidor, sidor där orden bokstavligen talat staplades på varandra och bilder på detaljer i huvudkaraktären Oskar Schells vardag. Men att leka med berättelsen endast genom orden, det fanns inte på kartan.

Det inledande stycket är taget från andra sidan ur Claude Simons triptyk till roman med samma namn. Simons texter har beskrivits som rena stilleben och jag kan inte annat än hålla med, hans sätt

att skriva på är ingenting jag känner igen från tidigare. Miljöbeskrivningarna av den lilla byn som ligger i fokus för boken är nog för att få mig att vilja hoppa på nästa tåg dit.

Men det är inte känslan att uppfyllas av en fiktiv plats som är ny för mig, det är på sättet han får det att hända som är unikt. Att skapa en stämning genom till synes objektiva beskrivningar av detaljer, i både korta staccatomeningar och meningar som sträcker sig över sidorna, det är det som är unikt. Att föra en handling genom att beskriva sorlet av människorna snarare än orden de säger. Var har det varit i hela mitt liv?

En liknande läsoplevelse hade jag i somras när jag låg i gräset och läste *Hundra år av ensamhet*. Det kändes nästan olagligt att skriva som García Márquez gör. Det är klart att litteratur är mer än att följa regler om meningsbyggnad och stilfigurer, jag vill tro att jag har kommit lite längre i min litteraturresa än så, men jag kunde bara känna igen mig i hur jag ville skriva när jag var ung. Långa meningar med en drös bisatser, att fånga en känsla inte i beskrivningar utan i syntax.

Jag är glad att jag lärde mig beskriva saker utan dessa långa meningar och

oändliga konjunktioner, men jag insåg aldrig att det kunde vara ett konstnärligt val. Jag insåg inte att det fanns en plats för mitt skrivande i den konstnärliga världen. I stället försökte jag passa in i mönstret av de böcker jag läst.

Att jag inte blev författare skyller jag egentligen inte på någon annan än mig själv, men jag önskar att jag hade förstått färre av de böcker som presenterades för mig i skolan. För är det inte så att vi behöver bli utmanade för att ta oss framåt? Att försöka följa släktleden i García Márquez roman gav mig huvudvärk och att utvinna en handling ur *Triptyk* kändes till en början omöjligt. Men, att lyckas ta sig igenom en sådan bok skapar en större tillfredsställelse än någonting annat, och lärde mig att våga väga mina ord. Nej, jag behöver faktiskt inte skriva "små detaljer" eller "otroligt fruktansvärd", orden bär redan sin tyngd i sig själva. De behöver inga stöttepelare.

Idag verkar det finnas ett motstånd mot att utmana barnens språk, kanske inte bland folkpartister, men i övrigt. I Anna-Lena Lauréns text i DN (12/9–21) beskriver hon hur det förklaras för henne att barn idag inte kan ta till sig originalversioner av exempelvis Tove Jansson eller Mark Twain, vilket hon menar är en konsekvens av att de inte får läsa dem. En konsekvens av tanken att barn måste förstå allt de läser. Men, problemet är att läsning allt som oftast handlar om disciplin snarare än intresse

och hundra procentig förståelse. Det handlar, precis som Laurén skriver, om att lära barnen plocka det meningsfulla ur tjocka textmassor. "Ju mer man läser, desto mer förstår man".

Alla barn behöver inte läsa Simon, García Márquez eller Proust, men alla barn behöver bli utmanade. Alla barn behöver lära sig språkets betydelse, och tyngden av ett väl avvägt ord. Det kanske var bra att just jag aldrig valde att ställa in siktet på författaryrket, men vi ska inte fostra en generation som inte har den möjligheten att välja. ■

Radikalt Forum är Liberala Ungdomsförbundet
Storstockholms medlemstidning, etablerad 1968

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Carl Sträng
Layout: Edvin Mårtensson